

Universitätsbibliothek Paderborn

Decisiones Practicæ Casuum Conscientiæ Selectorum In Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Pars Altera Decisionum Practicarum Casuum Conscientiæ Selectorum In
Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim
Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Leonardelli, Bonaventura

Augustæ Vindelicorum ; Græcii, 1739

Q. 1. An delectatio Jactantii de copula cum Flora cogitata sub tali
conditione peccatum sit mortale?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41144

sensu, vel culpâ utriusque factum est, tunc rectè censent Sanch. l. c. n. 10. Palao l. c. cum aliis, servandum esse jus commune Codicis latum in leg. nec filium, Cod. de patria potestate: Ubi Statuitur, filios minores triennio apud ma-

trem, majores verò apud patrem ejusdem expensis alendos esse, nisi Judex aliud fuerit arbitratus, juxta leg. unic. Cod. de divortio facto, quod nulla alia lege mutatum reperitur.

C A S U S LXXXIII.

De delectatione copula sub conditione habita, deque jactantia peccati commissi, & turpibus verbis.

Jactantius homo vitæ dissolutæ, morumque pessimorum, cum à pluribus annis non fuisset confessus, hoc anno, adveniente tempore Paschali Pachomium Confessarium adit, eique inter alia confitetur, non solum se sæpius delectasse de copula cogitata cum Flora, si esset sua Uxor, sed etiam coram aliis sæpè verbis turpibus se jactasse de copula cum eadem Flora, & pluribus aliis habita. Unde Pachomius de his dubitans

QUÆR. I. An delectatio Jactantii de copula cum Flora cogitata sub tali conditione peccatum sit mortale?

QUÆR. II. An Jactantius ita se laudando, & jactando graviter deliquerit?

QUÆR. III. An, & quando verba turpia proferre, vel audire sit in solutis peccatum mortale, aut libros turpes, & obscænos legere?

484 **A**n te 1. Q. Resolutionem notandum est duplicem esse delectationem, unam appetitûs rationalis, qui est voluntas, & dicitur gaudium, estque simplex voluntatis motus, & complacentia quædam, ut notat S. Th. 1. 2. q. 31. a. 4. Alteram

teram appetitûs sensitivi, qui delectatio propriè dicitur, potèstque esse venerea, cum sentitur circa partes genitales scum commotione spirituum generationi seruiunt; vel purè sensibilis, quæ oritur ex applicatione sensûs ad objectum aliquod sine ulla ejusmodi commotione partium, & spirituum, ut est delectatio ex visu picturæ, odoratu floris, auditu Musicæ, gustu rei dulcis &c. quæ licèt ex se non sit peccaminosa, potèst tamen saltem remotè esse apta ad causandam ejusmodi commotionem, ac veneream delectationem, & tunc etiam carnalis dicitur.

Illud autem est etiam discrimen inter delectationem voluntatis, & appetitûs sensitivi, quòd delectatio voluntatis potèst esse de objecto conditionali; non autem delectatio appetitûs sensitivi; quia delectatio consurgit ex presentia boni convenientis, aut secundum se possessi, aut saltem secundum cognitionem, & apprehensionem, ut notat S. Th. l. c. q. 32. a. 3. intellectus autem, ex cujus cognitione voluntas movetur, potèst apprehendere, & proponere voluntati objectum conditione vestitum & à malitia præcisum, atque ideò voluntatis delectatio potèst esse de eodem objecto sub eadem conditione, & præcisione apprehenso. Econtra phantasia, ex cujus apprehensione movetur appetitus sensitivus, & eam sequitur, nullam conditio-

R. P. Leonardelli Soc. Jesu.

nem potèst apponere, cum non cognoscat conditionatè, ut rectè notat & probat Sanch. l. 1. cap. 2. n. 33. sed proponit objectum absolutè, neque potèst præcindere rationem malitiæ à tali objecto; atque ideò delectatio sensitiva, in quam consentiret voluntas, tenderet in tale objectum absolutè secundum se sumptum, conditione destitutum, & à malitia non præcisum, quod est illicitum.

Notandum 2. alias esse conditiones, quæ auferunt rationem peccati, seu omnem malitiam objecti, ut si quis dicat: vellem huic mulieri debitum reddere, si esset mea uxor, aut si peccatum non esset; vel vellem interficere latrones, si Judex essem &c. Aliæ, quæ malitiam ab objecto non tollunt integrè, ut si dicas: vindictam sumerem, fornicarer, aut aliud malum facerem, si infernus non esset, vel si non essem Sacerdos &c. ubi sine dubio peccares, quia esse, vel non esse infernum; esse, vel non esse Sacerdotem, non tollit malitiam vindictæ, fornicationis, & aliorum peccatorum; tolleret tamen aliquam circumstantiam, ut notant Sanch. l. c. & Palao cum aliis, ut si quis diceret, si non essem Sacerdos, fornicarer, esset simplex fornicatio, seu constitueret peccatum solùm contra temperantiam, non contra votum. Nunquam tamen est peccatum velle relinquere peccatum ob timorem inferni &c. ob quem-

X x x

cunque

cunq̄ue enim finem peccatum relinquitur, peccatum non est. His pramissis, ac notatis.

485 R. 1. Delectatio præcisè voluntatis de objecto sub conditione auferente omnem ejus malitiam, non est peccatum mortale, seclusò periculò consensûs in aliquid illicitum, uti docent Cajetan. *V. delectatio*, Navar. *cap. 16. Vasq. D. 114. c. 2. & D. 116. Valentia q. 4. p. 3. Sanch. l. 1. c. 2. n. 34. Tanner. D. 4. q. 8. dub. 7. Graffis l. 2. c. 77. n. 8.* ubi hanc affert rationem; quia, inquit, dispositio conditionalis nihil ponit in esse, donec impleatur conditio, *leg. obligationum de act. & obl. C. si pro re &c.* Ratio ulterior est, quia delectari de objecto etiam illicito sub ratione quadam non illicita per se non est peccatum, ut probant citt. DD. talis autem est delectatio voluntatis, quia objectum formale, & adæquatum consensûs est licitum, siquidem voluntas in objectum fertur sub ea conditione, sub qua ab intellectu ipsi proponitur; ab intellectu autem objectum proponitur voluntati conditione vestitum, & à malitia præcisum: ergo.

Dixi seclusò periculò consensûs in aliquid illicitum, quod tamen periculum rarò aberit; cum enim voluntas se delectat in hoc objecto, v. g. haberem copulam, si essem in matrimonio, ex delectatione illa rationali simul orietur delectatio in parte sensitiva, quæ uti supra dictum est, fertur in copulam absolutè, & commovebit spiritus genitales, magisque trahet in consensum: Unde cautè hîc procedendum erit.

486 R. 2. Delectatio appetitûs sensitivi propriè dicta, seu venerea de objecto re ipsa graviter prohibito, esto apprehendatur sub conditione, quæ si subesset, peccati mortalis malitiam tolleret, peccatum est mortale, uti cum citatis docent alii communiter cum, & apud Tannerum l. c. Rationem varii variè assignant, alii ex Cajetano probant ex eo, quòd, cum ea conditio nondum sit in re, sed sola cogitatione apprehendatur, delectatio re vera in rem tali conditione destitutam fertur, atque ita in rem, qua ratione est illicita, & mortalis, quia conditionalis nil ponit in esse; delectatio verò absolutè Statim ponitur non expectata conditione; hæc tamen ratio non approbatur à Vasque. l. c. Unde

487 Alii meliùs ex S. Thom probant ex eo, quòd delectatio talis sit, quale est ejus objectum; hîc autem delectatio versatur circa objectum carni delectabile, veluti præsens, & conditione destitutum: ergo cum de præsentis objectum sub ea conditione non sit licitum operanti, sed mortaliter illi-

illicitum, necesse est, etiam ipsam delectationem esse mortaliter illicitam. min. prob. inde, quia actus appetitus sensitivi semper fertur in copulam presentem, ut presentem cum presenti commotione spirituum genitalium, & ad illam ordinatur, estque quedam ipsius inchoatio; siquidem imaginativa, ex cujus apprehensione movetur appetitus sensitivus, non potest proponere objectum sub conditione, sed absolute proponit, ut dictum est supra; atque adeo ipse appetitus sensitivus, qui non sequitur intellectum, sed phantasiam, ex cujus apprehensione movetur, fertur in idem objectum conditione destitutum, & in actum presentem, atque ut talem apprehensum: Unde patet eam delectationem sensitivam non esse de objecto licito, ut aliqui volunt; quia ea delectatio, cum presenti commotione non respicit copulam tanquam futuram sub ea conditione, seu tempore matrimonii, sed tanquam presentem, quæ tunc est illicita. Ex quibus colligitur, si tali sensitiva delectatione Jactantius se se delectavit, eum graviter deliquisse.

488 Ad 2. Q. Jactare se, & laudare de peccato veniali per se peccatum veniale est, & de mortali mortale. Nec refert, sitne peccatum verum, vel falsum, de quo te jactas, quia jactantia eadem esse potest, sive peccatum verum

sit, sive falsum. Ita passim DD. cum S. Thom. 2. 2. q. 132. 4. & 3. Et ratio est, quia jactantia & est complacentia in peccato, & ex illo laudem quærit, continetque peccati approbationem. Illud tamen discrimen est inter jactantiam de peccato verè commisso, & jactantiam falsam de non admisso, quod in priori casu persæpè duplex peccatum lethale invenitur, alterum jactantiæ de lethali; alterum gaudii, & complacentiæ de illo admisso: non item in casu posteriori, nisi etiam gaudium, & complacentia accedant, seu nisi se quis delectet in eo cognito, quasi tunc verè admisso; si tamen etiam in priori casu absit gaudium, & complacentia, solum unicum elationis, & jactantiæ lethale erit. Quod si in peccato narrato non tibi complaceas, neque ratione illius laudem quæras, sed solum te jactes de ingenio, dexteritate, arte, virilitate in committendo absque approbatione; & affectu ipsius operis, non erit peccatum mortale, ut tenent Sanch. l. 1. cap. 3. n. 4. Less. l. 2. de just. cap. 47. dub. 6. Palao tr. 2. D. 2. pun. 11. Bonac. & alii, saltem pro casu, quo audientes intelligant, te neque complacere in peccato, nec laudari velle de illo, sed solum de modo, qui in committendo adfuit; nam si id non intelligant, peccabis inanis gloriæ peccato, ut notat Palao l. c. siquidem opere